

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:	
Helyben.	Videkre küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 8
Negyed évre . . . 2	Negyed évre . . . 4
Egy hóra	Egy hóra
Egyesszám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felolós szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Vagy magyarok vagyunk, vagy nem.

Egy kormánypárti közkiáltó állította fel a fenti tételt a képviselőház egyik legközelebbi ülésén a pécsi botrány tárgyalásakor, Ivánka Oszkár. Volt nemzetipárti, most kormánypárti képviselő. Mikor Fejérváry generális ur bizonyította, hogy a Gotterhalte magyar királyi himnusz és hogy a képviselők megméltelyezik beszédeikkel az ifjuság lelkét, a midőn a pécsi kicsapottak védelmére kelnek s ezzel kapcsolatban valóságos osztrák szellemben tartotta meg „kioktatását”, akkor Ivánka Oszkár, nem bírván tovább uralkodni magán, hánykolódó magyar lelkének haragján, hirtelen felugrott s Fejérváry felé izgatott, erős hangon kiáltotta:

— Vagy magyarok vagyunk, vagy ilyeneket ne beszéljünk! Vagy magyarok vagyunk, vagy nem!

Fejérváry elsápadt, a szó megakadt az ajkán, a kormánypárt idegesen mozgolódott és lesütötte a szemét, mint akinek elevenére tapintanak — illetékes helyről.

Ivánkánál a pillanat uralma alatt előtörő hang, mely a pártfegyelmet mint hitványságot zuzta szét, nagyon sokat jelent az egész kormánypártra s az általános politikai helyzetre nézve.

Sok jó magyar ember, tetőtől talpig becsületes magyar hazafi van a

kormánypártban, a kinek a lelkükre, az öntudatukra ólomsúlylyal nehezedett az a körülmény, hogy Fejérvárynak nemzeti szempontból képtelennél-képtelenebb nyilatkozataival, ténykedéseivel kénytelenek magukat azonosítani, mivel annak a kormánynak, melynek Fejérváry tagja, hivei.

Ivánka ezt az ólomsúlyt leemelte a kormánypárti lelkekről. Szemébe kiáltotta Fejérvárynak, hogy a kormánypárti álláspont: még nem osztrák álláspont!

Sajnos a kormánypárt nagyon sok ténykedése az osztrák bélyeget viseli magán. Legalább ugylátszik hogy azt. Mert a mi a szívek mélyén van, azt mielőtt nyilatkozhatnék, elnyomja a pártfegyelem. Szóval a kormánypárti képviselők száján lakat van. Ha éreznék is, csak otthon a házi köreikben, a magánlakásukon, az íróasztaluk mellett érezhetnének s ott gondolják el, hogy bizony a szólásszabadság korszakában nekik szólani nem szabad csak akkor, ha a miniszter urak megengedik.

Élő tiltakozás volt ez ellen a kényszerhelyzet ellen az Ivánka elröppent felkiáltása. Azt jelentette, hogy a hurt sem lehet a végtelékig feszíteni, mert elszakad. Azt jelentette, hogy az igazi férfiak önérzetével és öntudatával a végtelékig paczkázni nem lehet, mert az a paczkázás már lelki zsar-

nokságot, rabszolgaságot és baromjarmot jelent.

Az is nyilvánvaló, hogy a kormánypártban nincs belső egység. A vad mamelukok korszaka, a kiket gyepölövel rángattak ide oda, lejárt. A miniszterek, a kegyelmes urak basáskodása idejét multta. A kormánypárti képviselőknek is lehet saját egyéni meggyőződésük, a mit ha eddig nyíltan hirdetni mert valaki, kilökték a pártból. Ma már az Ivánka Oszkárral együtt gondolkodók tekintélyes számban vannak. Ha egyszer többségre tudnak jutni, a mostani kormánypárt mint korhadttákolmány szétbomlik, megsemmisül. És lesz új pártalakulás új alapon, több nemzeti jelleggel és nagyobb hazafias tüzzel. Mert a kormánypárt is felruházhatja magát ezekkel az érvényekkel. Mert vagy magyarok vagyunk, vagy nem!

Ha pedig magyarok vagyunk, olyan beszédet, minőt Fejérváry mondott nem szabad mondani, mert az: nemzet ellen való bűn. Sebba a bűnbe esik bele az a többség is, mely a beszédet meg sem mukkanva, tehát helyeslőleg végighallgatja.

Meddig lesznek még a képviselőházban magyarok és még sem igaz magyarok?

Czifrák András bubánata.

(Falusi történet.)

Írta: **Szabó Kálmán.**

Emlékezhettek rá — előző cikkemből — a t. olvasó, hogy mikor András bátya a Slajmi kocsmájából hazabandukolt: nem szólt az asszonyhoz egy igét sem.

Nem evett, nem is pipázott, hanem — különben is este levén — lefeküdt a vaczokra. Pipálni úgy sem tudott volna, mert a vörös pipa áldozata lett az iszókálásnak, csak a szára maradt a lajbizsebben. Felesége — egy negyven év körüli vaskos menyecske — ki Andrásnak már az ötödik hitestársa volt — szintén hallgatott. Bizony szegény Andrásunkra súlyos keresztet tett egyszer-másor az Úr! Bajboncos (tüskés) volt életpályája. Hogyne! Alig huszonöt év leforgása alatt négyszer kellett leházasodnia. Hü feleségei — ki száraz, ki vízi, ki más betegségnek miatta — egymásután hagyták itt, e siralom völgyében, néha bizony majd csak nem egy ingben, gatyában. Szerencsére le nem csalódosodott csak kettővel.

Az ezektől maradt három gyermek közül is csak egy él és vigan kondaskodik Gödörfalván. De azért ötödször sem valami nagyon divánkozott András, (Csokonai szerint ez a szó: divánkozni származik az apró lábakon álló török kanapétól. kerevet, amilyeneken ülve törökország főtanácsa tanácskozni szokott) hogy neki menjen-e egy harmincz éves hajadonnal kötendő házasságnak. Mondták pedig többen neki, hogy csak nem vág kend, vén létere, megint leányba, csak van esze kendnek, vegyen kend egy magához való éltes személyt, mi stb.; de András csak neki ugrott ötödször is a szent házasságnak. Már szinte megszokta a házassodást, sokkal könnyebben ment, mint a szeredás vétel. Fain találmány a házassulás, csak temettetni ne kellene — szokta András mondani. De a temetés resz csemege, pusztítja, vesztigálja a szegény embert.

Hát, mondom, hogy az asszony is hallgatott. Igen, mert ismerte az urát, meg a pálinkát külön-külön, de ismerte a kettőt együtt is. Tudta — mert próbálta — hogy a pálinka nem rossz ital, András bátyóknál meg, magában véve, szintén nincs a faluban

jobb ember, madarat lehet vele fogatni; de ha egy porció pálinka, kilenczed magával, Andrásban van: akkor ne szólj szám . . . mert máskülönben András mihamar futtatást rendez, melyen ő kelme mindig hátul szokott szaladni, valami asszonyriasztóval a kezében.

Ha az ital lenyomó ereje Andrást hirtelen mély álomba nem meríti, ilyenformán tüsténkedhetett volna: szakadj rám ég, hadd haljak meg, minek az ilyen szegénynek az élet! Ha egy kicsit iszkuralgat, mindjárt nagy a hiányosság pénzeckéjében; ehol la, már most sem pénz, sem szeredás!

De bizony nembogy az ég, hanem még csak a padlás sem rogyott rá, reggel ismét fel kellett kelnie. Rögtön kívánta a pipát, de nem volt három krajczárja pipára. Visszaidézővén emlékébe a tegnapi dolgokat, úgy rémlett előtte, hogy Slajminak is adós maradt néhány krajczárral. Tekintete a ládara esett s latta, hogy abból a kulcs ki van huzva. Azt már az asszony okkupálta, mert a láda a kincstár, annak a fiában van még vagy ötödfel forint. Az pedig, szegény embernél tavaszfelé nagykincs. Mit csináljon? Pipát kérni a szomszédba nem mehet.

Emlékezzünk régiekről!

Irta: **Koncz Ákos.**

Debreczen sz. kir. város levéladájának sok tűnő századát felölelő és magába foglaló írásait olvasva büszkeséggel telik meg a lelke egyik-másik lapját forgatva, melyeken nagynevű biráinak és sénéatorainak jeles tettei vannak feljegyezve, százados írásokból tanulom meg lelkük nagyságát becsülni, emléküket tisztelni . . . Komoly, munkás férfiak voltak. Három eszmény vezette törekvéseiket. Isten, a haza és városuk nagyságának munkálása. Becsületes, tiszta jellemek. Szavuk arany igazság. Bátrak és okosak. Okulást a multakból meritenek. A jövőnek porhanyosítják a talajt. A jelen eseményei szabalyozzák tetteiket. Egyikük-másikuk európai műveltségű abban a korban, midőn a betüvetés is csak a kiváltságosok tudománya volt. Szívük, lelkük arany tiszta magyarsága mellett külső országok nyelvét ismerik. És mint az írás mondja: tisztességük nagy a városban és a falak körül. Szavuknak sulya van és életük, cselekedetük ezek zsinórmértéke. Ajkaik őrzik a tudományt és a törvényt az ő szájukból kérdezik. Egyik másik főbíró korát egy századdal előzte meg tisztult felfogásával, nemes gondolkodásával. Életüket a templom, családjuk és a közügyek intézése között osztották meg. Egyik-másiknak élete egy író tollára érdemes.

A Gondviselés virrasz ő kegyelme támasztotta ezeket a férfiakat Debreczen legválságosabb, legnehezebb idejében. Akkor midőn erős kezekre, világos elmékre, nagyra-törő lelkekre volt szükség. Férfiakat, kiknek nyakuk nem hajlott meg a hegyek előtt, a kik kimerték a szót mondani, kik nem a hatalomért szolgálták a várost, hanem a debreczeni ember becsületéért . . . Akik a

Mindegyik szomszédnak csak egy pipája van, mely éjjel nappal az orra alatt füstöl. Ha eltörik nyakban megtekeri szurkos fonállal, dróttal, meg sem vált helyette ujat, míg épen nem muszáj. Három krajezárt restell kért pipára, de, ha kérne is, ki megy el Unterczikkhez, mert annál kapható az ilyen fám vörös pipa, a másik boltos inkább fehér-cselédnek való rongyfélét árul. Ő ugyan nem menne Unterczikkhez — gondolá András — hogy a szeredásokat látnia keljen. Az asszony meg tele van ördöggel, az nem hoz neki pipát annyi szent. Hogy egy kicsit felejtkezzék, dolgot adott a tizenharmadfél fogának: (a többit ráspolyhegygel, vasszeggel mivel, lassanként kilökdöste, két zápfoga pedig Veronában maradt. Kucs más káplár ütötte ki még rekruta korában, jobb oldalról, a balra néző „rechts schaut“-ért) kenyeret, szalonát kezdett falatozni, mert a kis pokol, a gyomor tegnap dél óta nagyon megüresedett, falai szörnyen surolták egymást.

Ez alatt az asszony reggeli dolgát követte, a szobát, pitvart kiséperte, azután egy vizes kantával merre, merre nem: eltűnt a háztól. Fölöstököm után András jót húzott egy zöld korszó, mely az asztal alatt szokott állani, akkor még jobban kinozta a pipázási vágy. Most légy okos Domokos! Így András csak akkor szorult, mikor 1859. június 24-én Solferinónál, III. Napoleon francziái egy dombról lekergették. No akkor

nap hevét és a télnek hidegét, török-tatár vad kegyetlenségét, labanczember nyegle hanyivetiségét nem félték, hanem sarkukra álltak nehéz időkben . . . És magyarok és debreczeniek voltak mindenha . . .

Még azok is debreczeniekké lettek, szívvel-lelekkel, akik nem a délibábos határon születtek. — Megerősödtök, mint az akácza, messzefutó, szétágazó gyökereket vertek és törzsük lombját, virágát gyümölcsét Debreczennek adták, annak áldozták. Ne csodáljuk tehát, ha ennyi ragaszkodás, ennyi munkásság, ennyi becsületes törekvés még halóporukban is áldást hozott a városra, sőt emlékezetük, cselekedeteik fényessége századokon át felénk sugárzik a poros írásuk megsárgult lapjairól.

Jól cselekszik tehát és kegyeletes munkát végez, ki Debreczen jeleseinek emlékezetét ebben a sivár, minden eszményi dolgot kikaczagó világban olykor-olykor okulásra, tanulásra, követésre megeleveníti. Oh mert a sokak előtt lenézett, kigunyolt mult sok jó dologra tanít meg bennünket. Abban a multban a becsületes munka volt az egyetlen ajánlólevel . . .

Ma? Mundus vult decipi, ergo decipiat . . . Üres szavak, oktalan gőg, jól, vagy rosszul szerzett vagyon, élelmesség, egy kis hizelgés, az az ugynevezett alkalmazkodási képesség, porhintés a világ szemébe, és kész a modern ember. És a világ, mely nem az értéket nézi, hanem a mindennapi élet vásári zajában a csillogás után kapkod, oltárt épít a léhaságnak, dicserekekkel halmozza el az üresfejűséget és szánakozva néz arra, aki az idealizmus szolgálatába szegődik.

Es mivel a tiszta jellemek is ritkulnak és az önzetlenség fehér holló, nagyon üdvös dolog példának állítani e korhadtt század gyöngye szemei elé. Elő kell hívni a

— azt mondja — nem hitte volna, hogy a rossz bakanadrágot „tiszta“ megmenteni sikerüljön, annyival is inkább, mert hát a fránya sardiniák is fenésül tüzeltek. — És nemhogy csillag derült volna sötét egén, de még csak egy reménysugár sem jött sehonnan, mely a pipátlanság kietleneben valami oázisfélet mutasson. Már ez mégis sunda dolog! Szájába vette a pipaszárt, majd meg is fordította. Hasztalan, csak nem füstöl és nem köp tőle az ember. Csak legalább már dohányja ne volna! De az van egy jó fél zacskóval. A szükség leleményessé teszi sokszor az embert. Az ablakban volt egy kis famozsár. Szent-István pilulát hozatott benne az asszony a városból, mert a télnek, két csatán is, a vér bántotta, tán abból lehetne pipát csinálni? Rögvest körül is ókumlálta, a mestergerendáról levett egy kis furót, a mozsár alsó részén lyukat furt és kezdé a szárat beleilleszteni. Kicsi faragás után beleillett, mert csak egyszerű gyűrűvessző szár volt. Mig a zacskót elővette: a nyála csak hogy éppen el nem cseppent. Egy volt a pipát megtömni, rágyujtani s vágott olyan jóérzésre valló, elégiült képet, mint egy kezes malacz, mikor a tavaszi verőfénynek dül, és valaki a hasát vakarja. Szinte be-behunyta szemeit, egyet nyögött majd minden szippantásnál, olyan jól esett neki a pipafüst . . .

— Folyt. köv. —

nagyokat, a jeleseket a multból, hogy tetteik felemlítésénél mi is megtanuljuk a becsületes és önzetlen munkást.

Egy ily jelesnek eleveníti fel emlékezetét a napokban Zoltai Lajos irótársam a Csokonai kör évváró ülésén. Olvastam és lelki gyönyörrel élveztem Domokos Mártonról Debreczen nagyhirű főbírájáról írott magvas, történeti alapon nyugvó sok kutatással és fáradsággal munkával megírt tanulmányát.

Tökéletes képe ez a jeles embernek, ki egész életét egyháza, hazája és városa javára áldozta. Életéből tanulhatunk honszerelmet, hithűséget, idealizmust. Emlékezeténél tett erőre kap elernyedett lelkünk és példájára kötelességérzet hatja át egész valónkat.

Nem barátságból dicsérem én a Zoltai Lajos irását. Ha makulát találnék benne, azt is megmondanám már csak azért mert tudom, hogy az igaz szóéri nem nehezte meg. Se nem azért dicsérem, mert jó eleve megtisztelt munkájának elolvasásával. Dicsérem egyedül az eletrajz benső értékeért, melyet hiszem, hogy mindazok meglátnak, kik azt hallani fogják.

Székelyhídtől—Margitáig.

(Adatok az osztrak szoldateszka szelleméről.)

Ritkán mozdulok már ki. Terhemre van az utazás; de megkellett lenni! A véletlen egy vonatkoesi szakaszba hozott össze bennünket. A m.-i vasuti főnököt, az oda-való ev. ref. lelkészt és egy marmaroszigeti gentry uriembert. Székelyhídről utaztunk az esti vonattal vissza Margitára. Természetes, hogy az előttünk ösmeretlen ural megösmékedve: rögtön az aktualis kérdésekről folyt a szó.

— Ki ösmeri az urak közül B. Györgyöt Ipprói? — intézte hozzánk e kérdést a marmaroszigeti gentry.

— Mindannyian! — válaszoltunk egyszerre.

— Hát Kolozsvárt? Én igenlőleg bólintottam rá.

— Nem vagyok jó elbeszélő, ennél fogva ha találkozunk az urak velem, emlékeztessék a kolozsvári trafikra a Belmagyar-utczában. Ő okvetlen elfogja beszélni, a mibe én bele se merek most fogni, mert csakis ő tőle élvezet ezt hallani . . . Ezek előrebocsátása után több élvezetes dolgokkal mulattatta a társaságot katonáékról, önkéntes évből; de mi, fellévén kíváncsiságunk keltve, kértük, hogy addig is, míg B. Györggyel összejöhetünk, beszélje el a szóval említett esetét, hisz eddig is lekötött figyelemmel hallgattuk. A szigeti uriember engedett kérésünknek és így kezdte:

— B. György Kolozsvárt volt jogasz s itt akarta az önkéntes évet is leszolgálni. Még katonáéknál nem is jelentkezett, de előkelő régi gentry család egyetlen ivadéka lévén, édesatyja engedélyét bírva, a bevonulás előtt előre elkészítette a katonaruhát és egyik nap elment felpróbálni; már készen volt az. Bele is öltözött rögtön, de nem bírta megállani, hogy a Belmagyar-utczai trafikos boltba be ne lépjen. Mit mond rá a trafikos szép kisasszony, ha egyenruhában látja? . . .

Ki is választotta ott a legesleghosszabb virgóniát és azt a foga közé kapva: meggyujtatta a trafikos leánynyal. Majd a micz-

lit a tarkójára csapva kilépett az utcára, büszken felemelt lövel. Ugy elkevélyedett, hogy le se igen nézett az árva földre. Így azután vesztére nem is vett észre egy közeledő főhadnagyot, minek következtében ha tudott volna sem salutálhatott neki; nosza hirtelen elébe pattant a főhadnagy ur. Dühösen förmedt rá, persze ékes német nyelven:

— Hallja maga önkéntes! Kicsoda magá!

A mi György urfink ki sem vette a füstölő szivart; de a „brusztot“ annál inkább kivágva felelte:

— Ich bin Georgius B. fon ipp... és eközben barátságosan nyujtotta a főhadnagy ur felé — vagy jobban mondva elé — kinyitott markát (várva, hogy belecsap majd a tiszttur, mint mar ez nálók szoka, ha ilyen előkelő emberrel foghat kezét egy ösmeretlen.)

Azonban a főhadnagy ur nem fogadta el a nyujtott kezét, hanem beleköpött a kelős közepébe és ezzel odabb ment. Oly hirtelen történt ez az egész; hogy a szegény leendő „freibillogos“ mielőtt felocsudhatott meglepetéséből, a főhadnagy ur már túl volt a látóhatáron.

Az osztrák tisztől így nyert nemeslevelet kénytelen volt odatörölni a sárga-fekete zsinórhoz...

— Spuk drauff! Így megy ez katonáéknál, fejezte be a beszédet a maramarosszigeti gentry ur.

— Mar az igaz, vettem én at a szót, a fiam, mint egyéves önkéntes nem vitte magá-abbra a gefraitersegnél. Bekivántak nagygyakorlatra. Egy vékony dongaju hadnagyocska vezette őket a ruharaktarba.

Mindegyiknek jutott az ócska lím-lomból, csak az én fiam természetére nem pászolt egy se! A hadnagyocskát bantotta is szörnyen, hogy oly jó husban van, rá is förmedt ilyenképpen:

— Maga tán mézárós a ezivil életben? Mit?!?

— Nem én, válaszolt a fiam szerényen, magyar királyi albiró vagyok!

A hadnagy ur elfordult tőle (aztán is kikerülte), hagyta, hogy a manipuláns őrmester vadonuj mundérba öltöztesse be.

Igy kedveltetik meg a művelt ifjakkal (persze csak a magyarokkal, nem horvátokkal) a közösügyes katonaeletet.

Morvay Károly,

48/49-es honvédhuszár tizedes.

Délutáni levél.

(A páváról.)

Azt olvasom az öreg „Debreczen“ ujságnak a Hoffmann barátom által oly jelesen szerkesztett hirdetési rovat részéből, hogy potom 20 koronáért kapható és eladó 1 kakas és két tojó páva.

A nyomtatvány fekete betűi közül, mintha csak szivárványos, aranyporos pávatoll szemek lebegnének felém.

Hajdan, az udvarházaknál disz volt a páva madár. Még előbbvaló időkben királyi csemege. Aranytálban szolgálták fel a fejedelem asztalára.

De visszatérek inkább az udvarházakra. Ott disznek tartogatták az aranyporos tollu, rikácsolós hangu páva madárt. Az csak sétált. Az csak he-

réskedett. Az csak a szemecskét sze-degette a haszonhajtó baromfiak elől. Azután tele begygyel a rácsos kerítésre röpi. Ott terpesztgette tollait. Nagy hiabavaló módon így páváskodott.

Pedig a szegedi okos magyar paraszti mondás szerint jegenyefás tanyának, meg melyikben páva fészkel — pusztulás a sorsa. És ha végig tekintünk, járván-kelvén az országban, szomorodott szívvvel sok-sok udvarháznak pusztulását, romlását, idegen kézre jutását kell tapasztalnunk; mert hasztalan fa a jegenyefa, hiabavaló here madár, hivalkodásra való madár a páva. Igen! az ilyen paraszti mondással példázott gazdálkodás csörmékeli darabokra a századok viharával daczolt udvarházak falát, mely rendithetetlenül állott, míg az ősi egyszerű erényeknek, munkásságnak, jözanságnak tüzhelye volt és míg aranyos pávák nem fészkeltek udvarára, míg haszontalanul hivalkodó jegenyefák nem kapaszkodtak az árva sorsra hagyott gyümölcsös lombja fölé. Bohó gondolatok ugye? Az a három eladó pávamadár nem érdemel meg ilyen szomorú bucsuztatót; de hát mikor sok mindeneknek mulására gondolva — oly szomorodott az én lelkem is. Kevesen értik meg.

Szabad Hajdu.

A pillanat.

Esengve lestük, tán lesz pillanat, Amikor nem állunk ezer szem vigyázó Óra alatt.

Mi kimondásra vár: egy szó csupán, És mégis mindenünk, életünk üdve függ Tőle talan.

— Eljön a várva-várt nagy pillanat, Jól tudjuk, hogy ezzel talan a menyország Reánk szakad.

A perc már fölöttünk el is vonul S mi állunk remegve, halálra sápadtan — Szótalanul...

(Temesvár.)

Jörgné-Draskóczy Ilma.

NAPI HIREK.

Az ujonczozás újabb elhalasztása.

A hivatalos lap közli báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter legújabb rendeletét, melyben az ez évi ujonczozás újabb elhalasztásáról értesíti a törvényhatóságokat. A rendelet főbb pontozatai a következők:

„Mint hogy a folyó 1903. évben kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslat az országgyűlés által mindeddig meg nem szavaztatott s így most mar nincs kilátás arra sem, hogy az ideai fősorozás a f. évi márcz. 20 áról 23.500/VII—a. sz. alatt kiadott körrendelettem értelmében hozzam már nagyrészt ismételtén fölterjesztett ujonczozási, utazási és működési tervek alapján a folyó évi május 4-ével megkezdhető és a folyó évi június hó 20-ig terjedő idő-

tartam alatt befejezhető legyen, fentebb idézett rendeletem kapcsán ezennel elrendelem, hogy az ideai fősorozás egyelőre és további rendeletemig ismételtén elhalasztassék s erről a sorozó járási tisztviselők, azonnali közhírré tétel végett haladéktalanul értesítessenek. Miután azonban a folyó évben kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslat a törvényhozás által talán mégis akként es oly időpontban fog elfogadtatni és törvényerőre emeltetni, hogy annak alapján az immár több ízben ismételtén elhalasztott ezidei fősorozás a folyó évi június 2-ától folyó évi július 25-ig terjedő időszak alatt végrehajtható lesz: ennelfogva és az említett, valamint a mult évi 70.000, VIII—a. szám alatt kiadott rendeletem kapcsán felhívom a törvényhatóságot, hogy a folyó évi ujonczozási, utazási és működési tervezeteket, az imént említett 70.000 számú rendelettemmel megküldött minta szerint, az illetékes császári és királyi hadkiegészítési kerületi és honvédkiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg ismételtén s oly módon állapítsa meg, hogy az ezidei fősorozás esetleg a folyó évi június 2-től folyó évi július 25-ig terjedő időtartam alatt legyen fogantatható és végrehajtható.“

Most már mégis alább adja az osztrakszolga honvédminiszter ur!

Mükedvelő előadás.

A debreczeni jótékony nőegylet a joghallgató ifjúsággal együttesen mükedvelő előadást rendez két egymásután való estén a városi színházban, Ezen mükedvelői előadás iránt már is nagy az érdeklődés városszerte. Színi e kerül Herczeg Ferencz A Gyurkovics leányok c. műve, melyet városunk kedvelt urleányai fognak játszani. Koncz Ákos tb. tanácsos, nőegyleti titkár és Ifj. Ozory István Herczeg Ferenczet már meghívták a darab előadására. Az előadás valószínűleg augusztus hó 11 és 12-ikén lesz megtartva.

Hangverseny a zenedében.

A zenede növendékeinek a hangversenyei már a családi összeköttetések miatt is igen látogatottak és népszerűek szoktak lenni. Azért bizonyosan sokan érdeklődéssel veszik tudomásul e hírt, hogy a debreczeni zenede alsó és közép osztályu növendékei haladásának bemutatása végett folyó 1903. évi április hó 26-an, vasarnap hangversenymatinet rendez az igazgatóság. A hangverseny műsor ez: 1. Poldini Ed. 6. zeneifestmény. Zongorán 3 kézre. Serenade. Elfes. Gavotte. Clown. Előadják: Faludi Magda és Marcsék Vilma. (Zongora tanszak közep tf. III. o.) Tanár: Laub István. — 2. Rieding O. Air varié. D dur. Előadja: Balogh Zsigmond (Hegedü tanszak közep tf. III o.) Tanár: Füredi József. 3. Chopin Fr. 67. mű (posth.) 4. sz. Mazurka. A moll. Előadja: Rajczy Anna (Zongora tanszak közep tf. II. o.) Tanár: Brück Gyula. 4. Tárkányi B. Coriolan. Költemény. Szavalja: Deutsch Szeréna (Szavalati tanfolyam.) Tanár: Balogh Zsigmondné. 5. Dancsa K. 57. mű. Lemondás. G moll. Előadja: Péntes Gyula (Hegedü tanszak közep tf. III. o.) Tanár: Füredi József. 6. Brück Gy. 14. mű. Mazurka. Előadja: Szücs Kalman (Zongora tanszak közep tf. III. o.) Tanár: Brück Gyula. 7. Gabriel M. La cinquante. Előadja: Pattermann Ida (Gordonka tanszak II. o.) Tanár: Füredi S. mu. 8. Rössler G. 12. mű. Zongora hármás. Andante, allegretto. Előadják: Irinyi István (Zongora tanszak közep

tf. III. o.) Tanár: Brück Gy. Hajdu Miklós (Hegedű tanszak közép tf. V. o.) Tanár: Füredi József. és Hajdu István (Gordonka tanszak III. o.) Tanár: Füredi Samu. 9. Aggházy K. Munkácsi nótája. Előadja: Lang Erzsébet (Zongora tanszak közép tf. IV. o.) Tanár: W. Domaniczky M. 10. Dancs K. 77. mű, 2-ik hangverseny. G. dúr. Előadja: Nagel Zoltán (Hegedű tanszak közép tf. IV. o.) Tanár: Füredi József. 11. Horváth G. 33. mű, 6. sz. Magyar ábránd. Előadja: Eggmann Margit (Zongora tanszak közép tf. IV. o.) Tanár: W. Domaniczky M. 12. Lachner F. 113. mű. Induló az I. suitejéből. Két zongorán 8 kézre. Előadják: Uher Amadil, Donogán Katicza, Boczav Béla és Brück Emil. (Zongora tanszak közép tf. II. és III. o.) Tanár: Laub István. A műsor egyes számainak előadása alatt az ajtók zárva tartanak. A 7. szám után 5 percnyi szünet. Kezdeté délelőtt 11 órakor pontban.

Lőrinczy Dénes dandárparancsnok.

Az egykori debreczeni kedvelt magyar törzstisztelet. Lőrinczy Dénest, a nagyváradi 4-ik honvéd gyalogezred számfeletti ezredesét, ki az V. honvédkerületnél rendszeresített tábornoki helyet töltötte be. Ő felsége ideiglenesen a 46-dik gyalogdandár parancsnokává nevezte ki.

Innét-onnét.

(Emlékezés Szegedről—szegediekről.)

Odalent Szegeden, a gyönyörű nagy magyar alföldi fővárosban korábban köszönt be a tavasz. Barátságosabbak, derűsebbek, testvéribb érzésük ott az emberek is. És az iparkodás, a takarékoság mellett a vendégszeretet, a nyájas őszinteség, a hűséges ragaszkodás, a baráti emlékeknek, kötelekeknek a távolból is melegérzettel való megőrzése jellemzik ezt a pompás magyar, férfias alföldi népet.

Máigian vágyódom vissza a Tiszaparti tündérvárosba. Felejteni nem tudom őket; de még kedvesebben esik nekem az, hogy ők sem felejtik igénytelen barátjokat. Ki idegen tájról került közéjük és mégis minden derűben, jóságban kedves, gazdag otthon, számlálhatatlan barátot talált ott. Érdeklődő, gyámolító, rokonszenves hű lelkeket az igaz elvekért, az igaz magyarságért, testvériségért, egyenlőségért, függetlenségért vívott küzdelmekben.

Kossuth nem hiába borult le a te nagyságod előtt Szeged népe. Nagy Kossuth nem méltatlanul nevezett tégedet a nemzet büszkeségének . . . Az is vagy te! Elsők között az első . . .

Kedves öröm, ha rád gondolok! Kedves öröm, ha veled foglalkozhatok, ki derűs, tiszta világodban szárnyat adott az én homályból bontakozott lelkemnek, működésemnek mely e zordonabb, ridegebb tájra, önösebb környezet közé átültetve — érzem, érzem hervadásnak indult, meddön fonyadozik. Virágai, gyümölcsei gyereken érlelődnek be . . . És epekedve várja a ta-

vaszt, mely a te tájdon, a te néped lelkében virul szépséges Szeged.

Annak pedig so a van, hogy ez a mély érzés, szerető tűz, most így kitört lelkemből . . .

Kedves levelet kaptam Szegedről. Valami jó egyszerű lélek írta a hozzám máiglan ragaszkodó magyarok közül. A kedves, meleg, őszinte, barátságos és ákom-bakom betűkkel írt levélnek minden sora becsesebb nekem, mintha valami ezimeres főur arany-szegélyes, elefántcsont finom, ragyogós fehér papirosra írt volna . . . Nemcsak foglaltatik ezen levelben:

„Kedves tekintetes ur! igen szépen felkérem, ha lenne oly szíves eljöni vasárnap délre, mert vasárnap délután fogunk esküdni 4 órakor. Igen örülnék rajta, ha a tekintetes ur elfogadná kérésem, igen szépen tisztetem és kérem ha esetleg eljönne, tesék szekeresséte 12 sz. hoz jöni ot lesz a lakodalom.“

Eddig a kedves levél, melynek jó lelkü, jámbor lelkü írója, vagy mint inkább az ösmerős írásról vélekszem — írónője szeretetét, tiszteletét kedvesen írta a levélbe, csak már neve aláírását felejtette el. Egyszerű emberektől kap ilyen levelet gyakran az ember, még katonáéktól tudom . . .

Oda vélekednek kedves egyszerű véreink, ők ha tudták a levél címét, a címezett is majd tudni fogja, honnét, mely kézből származik az írás . . . Bizonyosan jelenetben is így felejtődött ki a név. Azomban engem a levél így is felmelegített. Érzem: szeretet, tisztelet diktálta és ha már személyesen nem lehetek jelen, ez írásban kívánom, áldja meg az Isten mindenjével a levél kedves íróját párjával együtt és mindazon rokonbarátokkal együtt, kik vasárnap délután 4 órakor lakodalmat ültök a nagy-szegedi Szekeresséte 12. szám alatti házban, hoi majd az ezüstre gombolt bársonymellényes sugár legények és galamb tiszta tekintetü, kacski fehérpapucsos, ragyogó selyemkötös szép szegedi lányok oly takarosan táncoljátok a szegedi toborzó táncot, a szegedi Tisza mellett híres, kedves Joópálost . . . Derűs, melegebb világ az ott. Az én lelkem is ott bontotta ki — szárnyát . . .

nemes Portörő Kelemen.

Bodnár ezredes bucsuzása.

Már megirtuk, hogy vilmányi Bodnár István ezredes, a debreczeni 3. honvédgyalogezred kiváló parancsnokát, a király a kolozsvári honvédgyalogdandár parancsnokául nevezte ki. A népszerű és kiváló, minden ízében hazafias magyar vezérő főtitest, ki Debreczert már annyira megszerette és kit itt Debreczenben is oly nagyra becsültek, ki ez-

redének is emberséges, szeretett parancsnoka volt, most bucsuzik. Most végzi bucsu látogatásait. Mindenki fájjalja a kiváló magyartiszt távozását, kinek sikert, szerencsét kívánunk új állomáshelyén, új magasparancsnokságában is.

Nagy földvásárlások Békésmegyében.

A föld az, amely sohasem válik értékelenné, néha uyer, máskor veszít értékéből az időjárás, a természet szeszélye szerint, de azért mégis a legkeresettebb, a legbiztosabb befektetés marad. Bizonyítéka annak az a nagyobb szabású földvásárlás, amely rövid három év leforgása alatt történt Békésmegyében. Ez idő alatt ugyanis négy nagy birtokot parcelláztak s a felaprózott földet kigazdák vették kezelésbe. Békéscsaba parcellázta elsőnek a 3700 holdas Trautmansdorf Ferdinand-féle grófi birtokot, ezt követte az Orosháza község által vásárolt báró Schossberger Zsigmond-féle pusztaszentornyai 3100 holdas, majd Apponyi Albert gróf vanhádi 1500 holdas birtoka. A napokban pedig a Hirsch-örökösök pusztaszentmiklósi és kondorosi 3400 holdon felüli birtoka került parcellázásra. A zentmiklósi nagyterjedelmű földeket egy csabai gazdákból álló konzorcium, a kondorosi és a megyeri birtokrészletet pedig szintén kigazdák vásárolták meg. A csabai takarékpénztártól Jeney Zsigmond és Menyhért nagy-bajomi birtokosok megvették a áresztaménési 1100 kat. holdas birtokos 58.000 koronaért.

Miss Duncan és a vigyorgó ur.

A Debreczenben is vendégszerepelt ausztráliai táncosnőről írják ezt a kedélyes esetet:

Miss Duncan, a klasszikus tánczáról és lenge öltözetéről híres ausztráliai táncosnő, mostanában Bécs városa műértő közönségét bájolja el antik művészetével. A napokban egy estén a szokottnál is kecsesebben tánczolt s az első felvonás után a közönség szünni nem akaró tapsviharral honorálta a nyújtott műelvezetet. Alig csapódott össze a függöny, a művésznő mérgesen sirva fakadt s kijelentette a rendezőnek, hogy ő nem tánczol tovább, ha azt az urat, aki a földszint első sorából folyton felvigyorog rá s dühösen tapsol, el nem távolítják. Nagy tanácskozás, kapacitálás keletkezett a színpadlak mögött, de mivel a megsértett művésznő feltételétől nem akart elállani, utóvégre is csak elszégyenkezett a rendező s tudatta a diva óhaját a közönséggel. Feláll erre a szóban forgó ur s a legnagyobb lelki nyugalommal kijelenti, hogy csak most kezd igazán ott maradni, ő egészen jól lát onnan, ahol ül, nem vágyakozik jobb hely után . . . Mit volt mit tenni, a rendező visszavonult s hosszú szünet után fellebbent a függöny s a művésznő látható kedvetlenséggel s folyton a háttérben tánczolta végig a számokat. — Pointje a dolognak az, hogy az illető mulatságos ur a bécsi német nagykövetség egy általánosan ismert tagja.

Az „elátkozott család.“

Papp Bélának, a volt szatmári testvérgyilkosnak, ki a bitófán végezte be életét, feledésbe ment ügyét idézte fel ma a debreczeni törvényszék büntető tanácsa. A Papp Béla tárgyalása előtt 1900. szeptember 17-én egy közlemény jelent meg a néhai Debreczeni Ellenőrben «Az elátkozott család» czim alatt,

Jószágitatásra nagy vasvályuk

jutányos áron kaphatók

a Vasöntőde és Géplakatosság gyártelepén: Péterfia végén, a hadházi-utczában.

mely a Papp Béla testvérgyilkos családjának egyes tagjairól megbélyegző, rágalmozó adatokat tartalmazott. A cikkben megnevezettek sajtópert indítottak a Debreczeni Ellenőr ellen. A bíróság ma vont a felelősségre Szeőke István elnöklésével tartott ülésében az Ellenőr akkori szerkesztőjét, dr. Orbán Józsefet és belmunkatársát Szini Pétert, aki a vád szerint a cikket a „Nagyváradi” című lapból átvette. A magánvádlók képviselőjében Horváth János földbirtokos és dr. Böszörményi Emil ügyvéd voltak jelen. — Orbán József vádlottat dr. Ozory István, Szini Pétert dr. Kardos Samu védte. A bizonyítási eljárás során Orbán József azt állította, hogy a cikk tudtán kívül jelent meg, Szini Péter vette át és adta közre; Szini Péter tagadta, hogy ő vette ki a „Nagyváradi”-ból a cikket, mert azt állítása szerint, Orbán adta át neki. A kihallgatott tanúk Lénárt István, Meisner József és Löw József az Ellenőr akkori munkatársai sem tudtak határozottan nyilatkozni arra nézve, hogy a két vádlott közül, melyik adta be a cikket? Így tehát ez a kérdés eldönthetetlen maradt. Déli 12 órakor tartotta meg a vádbeszédét dr. Böszörményi Emil és kérte a törvényszéket, hogy úgy Orbán Józsefet, mint Szini Pétert mondja ki bűnösnek és a rágalmozás vétségéért ítéljék el. Ozory István és dr. Kardos Samu védőbeszéde következett ezután; az ítélethozatalra csak délután kerül a sor.

Nyiri ezredes — tábornok.

A debreczeni társadalomnak egyidőben kedvelt és népszerű tagját (kit családi kötelékek is fűznek Debreczenhez), Nyiri Sándor ezredes, a debreczeni 3. h. gyalogezred volt parancsnokát, jelenleg a Ludovika akadémia parancsnokát a királyi kegy kiüntette. A hazafias érzelméről ösmert és népszerű ezredes tábornoki méltóságra lépett el.

Távirat.

Bakonyi Samu beszélt.

— A „Debreczen” távirati tudósítása. —

Budapest, 1903. április 22.

Már párnappal óta jelezték a lapok, hogy a képviselőházban a kiváló szónoki képességű és tudású debreczeni követ, dr. Bakonyi Samu II. dik. ker. képviselőnk, az országos Kossuth-párt jeles tagja fog beszédet tartani a kormányosztrákszolga politikája és a kormány új felhatalmazási javaslata ellen. De részben a képviselő gyöngékedése, részben más akadályok miatt csak ma tarthatta meg hatalmas, tetszéssel fogadott beszédét, mely Széll uraimékra a legkellemetlenebbül hatott, a mi legfőbb dicséret mellette. Az ellenzék zajosán helyeselte az érdekes beszédet, melynek az elevenre tapintó kitéréseit

sziporkázó ellenzéki közbeszólások és fájdalmas kormánypárti jaffelszisszenések élénkitik és melyről lapunk zártaig következő tudósítást vettük:

*

Elnök: **Apponyi** Albert.

Hegedüs Loránt betérjeszti a pénzügyi bizottság jelentését a tisztviselők fizetésrendezéséről, tiszti óvadékok megszüntetéséről. Legközelebb napirendre tűzik. — Következett az indemnitás tárgyalása. Bakonyi Samu volt az első szónok.

Bakonyi Samu: mindenekelőtt azt helyteleníti, hogy a kormányfeje részéről, a miniszterelnöktől semmiféle megnyugtató nyilatkozatot nem hall az ország azokról a bizonyos válságokról, melyet éppen a kormányparton, híresztelnek! Miért hallgat ezekről a miniszter!?

Gabányi: Hallgatni arany!

Széll Kálmán: Ez újabb vád! Ezt még nem hallottam!

Bakonyi: Persze, hogy nem, mert eddig nem volt időszerű, de most már nagyon is időszerűvé vált a kérdés és a miniszterelnöknek kötelessége lenne nyilatkozni. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Az ellenzéknek mai magatartása teljesen jogosult. Az ellenzék felajánlotta loyálisan jobbát a kibontakozásra, de odaát nem reflektáltak rá. A miniszterelnök minduntalan Bécsbe futkos, ahonnan üres kezekkel tér haza. A mai parlamenti rendszer valóságos ultima ratio. Az ellenzéknek a törvényességet kell most védelmezni és ha a tuloldal nem fognak jobbik véleményünkre hallgatni, befog következni a törvényen kívüli állapot, amidőn a mai viszonyok között újabb katonai követelésekkel lépnek elő és az nem más, mint az alkotmány veszedelme. (Ugy van! a szélsőbalon.)

A veszedelem tehát megvan és ugyan van e más eszköze arra az ellenzéknek, hogy e veszedelmet elhárítsa, mint a mely harczt folytat...

Kossuth Ferencz: Nincs!

Beóthy Ákos: Ultima ratió!

Bakonyi: Meggyőződése, hogy a felhatalmazási törvényjavaslatot is azért nyújtották be, hogy ismét elővehessék a katonai javaslatokat. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Beóthy Ákos: Nem is a költségvetés tárgyalására!

Bakonyi: Ilyen viszonyok között jogos az ellenzéknek általános ellenszegülése a betérjesztett indemnitással szemben. Teljes jogosultsággal hártja el magáról a bekövetkezendőkért a felelősséget. Természetesen, a tuloldal az szeretné, hogy szavazzuk meg az indemnitást, mondjunk le követelésünkről.

Rákosi Viktor: Nemzeti követeléseinkről!

Bakonyi: De csalódnak; mert az ellenzék nem fog lemondani soha jogos követeléséről. Hü marad programján. Megvan győződve arról is, hogy mikor az ellenzék programjához híven megmarad követelményei mellett, akkor jogosan, igazságosan jár el és hatást kell hogy gyakoroljon ezzel a dynastiára is. Hiszen a nemzeti követeléseket tekintve Deák Ferencz is ugyanazon a nyomon haladt; ámde a tények azonban mindég erősebbek voltak minden elméletnél...

Beóthy: Kossuth is azt mondta, hogy az élet kineveti a logikát!

Bakonyi: Épen ez vezeti arra az ellenzéket, hogy a többség elméletét tényekké akarja változtatni. Egyébként Kossuth Ferencz már a multkori beszédeiben kifejtette a kisebbség küzdelmének jogosultságát, mert a többség valósággal zsarnoki álláspontra helyezkedik. Persze ez imputálás ellen hevesen tiltakoznak odaát. Jól van. — Előmeri tiltakozásuk jogosságát. Előmeri, hogy a többség a törvénykezés másik ága előtt épen nem zsarnok...

Beóthy: Szolgák!

Bakonyi: ... Sőt, épen ennek ellentéte. (Zajos helyeslés.)

Beóthy: Udvaroncok!

Gabányi: Lakajok!

Bakonyi: Megvan győződve, hogy a többség a nemzeti követelések ezen küzdelmében nem meggyőződése szerint beszél és viselkedik; csupán a honvédelmi miniszter az aki görcsösen ragaszkodik és hirdeti, hogy meggyőződése szerint jár el.

Fejérváry: Igenis!

Benedek: Mert úgy parancsolják!

Gabányi: Bécsben!

Bakonyi: Kifogásolja a néppártnak állásfoglalását is az indemnitással szemben, mert az nem egyéb, mint következetlenség. A Kossuth-pártnak programja az önálló magyar hadsereg, tehát ettől nem is tér el soha. (Zajos éljenzés, taps a szélsőbalon.) Kérde a miniszterelnököt, hol van az az ereje, amelylyel a kiegyezésnél kérkedett. Ezt a nagy kiegyenlítő erejét most mutassa meg azzal, hogy a korona és nemzet közti nagy ellenitéteket simítsa el.

Ha erre nem képes, mondjon le azon óhajáról, hogy majdan a jövő nemzedék nagy államférfiúnak nevezze; mert ezen harczból, melybe személyes kérdések nincsennek belekeverve, nem tűnik ki más, mint végtelen kicsinysége. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor: Mondjon le!

Bakonyi Samu lapunk zártakor még tovább beszél a szélsőbal zajos helyeslése mellett.

A székelyek kivándorlása.

Udvarhely vármegye alispánjának az 1902. évről szóló s most kiadott jelentéséből szomorú kép tárul elénk az erdélyrészi székelység kivándorlásáról. A múlt évben hivatalosan kiadott utlevelek szerint három vármegyéből a következő számban vándoroltak ki:

Udvarhelymegyéből	912
Csikmegyéből	3988
Háromszékmegyéből	5184
Együtt:	9984
Ebből Oláhországba ment	
Udvarhely megyéből	600
Csikmegyéből	3788
Háromszék megyéből	5184
Együtt:	9572
Amerikába vándorolt:	
Udvarhelymegyéből	84
Csikmegyéből	77
Háromszék megyéből	127
Együtt:	288

Tizezret meghaladó ember hivatalos okmányok szerint költözött ki. Ugyanannyi utlevél nélkül kiszökött.

Debreczeni rövid hírek.

Új törvényszéki bíró. Az igazságügy-miniszter Bolváry I. Lajos telekkönyvi betétszerkesztő bíró a debreczeni törvényszékhez helyezte át. — **Halálos veszett kutya harapás.** Tar Gáborne felső józsa lakost pár hettel ezelőtt egy veszett kutya megharapta. A Pasteur intézetbe vitték, de nem gyógyult meg teljesen. A kórházba került, hol tegnap nagy kínok között meghalt. — **Meglopott tisztviselő.** Boross Daniel városi tisztviselő Kossuth u. 11. sz. alatti lakására ismeretlen tettes alkules segélyével behatolt és egy arany órát, ruhaneműket elvitt. A rendőrség nyomozza. — **Új őrsparancsnok.** Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány Tóth Ferencz rendőrt őrsparancsnokká kinevezte.

Köszönetnyilvánítás

A kik a megboldogott férjem Kepes Sámuel végtisztviseltételen jelenlétükkel fájdalomukat enyhítik, fogadják családom nevében is halás köszönetemet. Özv. Kepes Sámuelné.

Jó tanács.

Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön esz. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri“ vagy a „Margit-szigeti“ fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Rózsa Lajos

első legnagyobb női és gyermek felöltő arháza Debreczenben értesíti a t. hölgyközönséget, hogy az előkelő urhölgyvilág részére a legmodernebb tavaszi felöltő és kalap különlegességei rendkívül nagy választékban meglepő olcsó áron árusítatnak.

Dr. Brunner Lajos

szem- és fülorvos f. hó 21-e óta Hunyadi (Kisvárad) utca 2. sz. alatt lakik.

Nyilatkozat.

A szolyvai és Juh Erzsébet kitünő hatású gyógyvizeket úgy ezután, mint eddig, sőt fokozottabb mértékben rendeltem úgy újpesti mint budapesti vendégeimnek oly esetekben mint e víz ivása indiczálva van. Dr. Trojan Alajos műtő-főorvos Ujpest.

A szolyvai ásványvíz kitünő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Szardán, „C“ bérlet. Lotti ezredesei. Operette.

Csütörtökön Palmay Ilka vendégfelléptével felemelt helyárrakkal „A“ bérletszűnetben Niniss. Énekes bohózat.

Pénteken „A“ bérletben Arany ember. Sziomü.

Szombaton Palmay Ilka vendégfelléptével felemelt helyárrak mellett „B“ bérletszűnetben Nőemancipáció. Énekes bohózat.

Vasárnap d. u. bérletszűnet Goldstein Számi. Eredeti fővárosi életkép.

Este Beck Vilmos, a m. kir. operaház tagjának és Beckné Kertész Ellának vendégfelléptével bérletszűnetben Loute. Bohózat.

Kéz kezet mos.

Míg a második előadás üres ház előtt folyt le, a harmadikra szépszamu közönség gyűlt egybe. De már a negyedik előadás megint csak üres lesz. Aminek oka nem a darab, mert az marad kedvesnek, szellemesnek, amilyennek a premier közönsége találta, hanem igenis a társulat nemtörődősége.

Az első előadás inkább főpróbának tetszett döcögössége miatt, mint rendes előadásnak. Azt hittük, hogy majd a többi előadásokon annál simábban fog perdülni. No hát alaposan csalódtunk. A harmadik előadás az elsőnél is rosszabb tempóban ment. Készületlenség, kedvetlenség uralkodott az egész v. nalon.

Igy nem lehet diadalra juttatni a legjőbb darabot sem, kiváltképen olyan darabot, melynek szellemes esztanási csak a siman gördülő, eleven előadásban érvényesülnek.

Szerencsére a közönség kárpotlást talált egyeseknek, így kivált Hahnel Aranka és Faragónak, meg aztán Krémer és Bács Károlynak magas színvonalon álló játékában.

(—s—c.)

IRODALOM.

(Új könyvek.)

Csengey Gusztáv régibb érdemes munkása már az irodalomnak. Kevesen elnek már az ő fiatal korának írói gardájából. Nem tartozik a divatos újabb nemzedékhez. A divatos irányt sem követi. Igaz ihlettel, hosszú élet tapasztalatok után írja irásait, melyek nevének hirt, tehetségének a költői dicsőséget már rég megszerezték. Mostan is Eperjesről az érdemes költő új kötetet bocsát ki. Ebben is követi a régibb divatot, maga egyszemélyben a kiadó is, ki a 14 ivnyi munka arát 3 koronában számítja és 10 előfizető után a gyűjtőknek tisztelet példányt kínál és a megrendelésnek, a beküldésnek május hó véget jelöli utolsó terminusul; de hogy már a műről is szót ejtsünk: „Don Quijote“ a címe és mint az érdemes író mondja: — a manchai híres lovag volt a mintaképe, de kit róla mintazott, a mi korunk lovagja. Költői elbeszélésnek nevezi művét, de tulajdonképpen verses regénynek tartja. Korrajzi keretben szerelmi dráma és a háttér szatirikus, itt-ott elég élesen. A politikai és társadalmi viszonyok különböző oldalvilágításban. A mű aktualis. A benne elbeszélte szerelmi történet pedig sohasem évülhet el, mert szeretni, csalódni örökké emberi dolog.

Az érdemes költő bizalommal ajánlja művét a magyar közönségnek. Ajánljuk mi is. Megrendelhető a szerzőnél Eperjesen.

Glosz Gyula balmazújvárosi ifju versíró ember „Kossuth Százada“ és egyéb költemények ezimen, nemzeti színű köteses fedelű verskötetet adott ki — Kossuth Ferencznek ajánlva. A Debreczen városi nyomdában állították ki, 124 oldalra terjed. Ára a könyvön nincs feltüntetve. Ez is a szerzőnél rendelhető meg. Leginkább hazafias költeményeket tartalmaz. Átolvasás után véleményt mondunk róla.

Simon István debreczeni református tanító, mókás kedvű íróársunk, a debreczeni talyigás, Bugyi Sándor alakjának, élményeinek jellegzetes és kedvelt örökítője, szinte újabb könyve kiadását hirdeti. Tréfás, népies könyve „Én! meg — a lu“ oly nagy tetszést keltett országszerte, hogy most másik, frissebb kötetet is nyomat ki Komáromi József debreczeni könyvkiadóval. **„Tapsztalatok a lú viginél meg gyalogszerrel“** ez az újabb tréfás mű címe. Ára 2 kor. A Simon Pista őshumoráak kincses forrása buzog e könyvből is, melyhez alkalmi képek is járulnak. Az érdekes mű Komáromy könyvkereskedőnél, Simon Pistánál, a szerzőnél, vagy Székely Imréné, a „Dongó“ újság jeles szerkesztőjénél rendelhető meg. Az egészséges magyar tréfa, eredeti népies kiszólások barátainak bátor vagyok ajánlani a Bugyi Sándor gazda újabb könyvét is.

Csiky Lajos a tevékeny, a sokoldalú theologiai akadémiai tanár, nagy hatású, okos, az ősmerteket gyarapító felolvasásokat tartott tavaly a Debreczeni Kereskedő Társulat felkérésére. Ezek a felolvasások most diszes könyvalakban is megjelentek **„Felolvasások a kereskedelem történetéből“** cím alatt. Maga a Debreczeni Kereskedő Társulat adta ki e művet, melynek az ára füzetenként I kor. 20 fillér. A mű jövedelmét nemes czelra szánta a tudós szerző. A kereskedelmi akadémia növendékeinek alapít ebből ösztöndíjat és már magában veve ezért is érdemes a kereskedelemi körök, de a művelt társadalom figyelmére is a mű, ha tudományos, ismeretterjesztő értékét nem is tekintenénk, mintakögy pedig tekinteni kell. Hosszas buvárkodások, tanulmányok közreadásával készült ez a mű, mely a bibliai országok és népek kereskedelmének történetéből kezdődőleg az újabb korig tárja elénk az érdekesebbnél-érdekesebb ősmerteket és jellemző alakulásokat. Mindezt még hozza a kereskedelem valláserkölesi háttérével is megvilágítva. Mert ne feledjük, hogy a tudós és tevékeny szerző egyszersmind kiváló református theologus is, ki különösbben az ókori népek kereskedelmét gazdag s alapos őszötvetségi tanulmányaiból, a legeredetibb kutfők nyomán festhette meg. Azért a kereskedelem történetét tárgyaló szakművek között sok tekintetben eredeti, páratlan helyet foglal el ez a mű, amely a Csiky Lajos sokoldalúságának is magvas bizonyosága.

(Paulus.)

Különös történetek.

(Chopin és a csontváz.)

Chopin gyászindulájának születéséről kissé háborzongató érdekességű históriát beszél el Ziene festő a Paris World című folyóiratában. Ziene jóbarátja volt a nagy komponistának.

Egyszer, írja, alkonyat tájban meglátogattam Chopint. A szobában már félhomály terjengett. Az egyik sarokban állt a zongora, a másikban, fehér lepellet végig letakarva, egy emberi csontváz. Chopin nagyon szórakozott volt, nem igen figyelt a beszédemre, láttam, hogy a gondolata más-

felé kalandozik, tehát én is elhallgattam, csak néztem, mit csinál. Egyszerre fölkel a székről, odament a csontvázhoz, a leplet levette róla és a csontvázat odavitte a zongorához. Leült a zongora elé, a csontvázat az ölébe vette és a leplet magára borította.

Ijesztő és kellemetlen kép volt, élő és halott egy lepel alatt. Különös, rossz érzés nehezedett a lelkemre, szólni akartam, de nem mertem, mert Chopin játszani kezdett. Sejtelmes, bus és kísérteties dallam áradt ki a zongorából, kezdetben halk, majd egyre erősebb.

A homály egyre növekedett a szobában: nem bírtam nézni a fehér lepelbe burkolt embert, a mint ölében a csontvázal hajlongott a zongoránál, távozni nem mertem, hogy meg ne zavarjam, behunytam hát a szememet. Kábult voltam. Egyszerre elhallgatott a zongora. A szememet fölnyitottam. A zongora előtt darabokra törve hevert a csontváz, mellette ájulian Chopin. Alig bírtam eszméletemre hozni. Így született az ő csodálatos gyászindulója.

A történet nagyon érdekes, nagyon furcsa és — igaz is lehet.

(Az átkos gyémánt.)

Az átkos gyémánt sok fordulattal és vérrel fűszerezett históriáját egy londoni újság így regéli el a világnak, a históriában magyarázatát adván annak is, miért kellett szegény Krüger Pálnak elbuknia, hatalmát, hazáját elvesztenie. Mindennek az átkos gyémánt, a veszedelemmel terhelt kő az oka, a mely pusztulást hoz minden gazdájára.

A megátkozott dragakő első ismert tulajdonosa, az angol újság regéje szerint Chaka volt, a zulukirály. De meg is járta miatta a szegény fekete király. A tulajdon öcsese gyilkolta meg, a ki azután megszőkött a kővel. Az átkos kő hű maradt a természetéhez, a testvérgyilkos tolvajt megölte saját fájának egy törzsfőnöke. Mondani se kell, hogy ez is erőszakos halállal halt meg.

Jobb sommásan atesni a borzalmonkon: huszonkét esztendő alatt tizenhat gazdája volt az átkos gyémántnak és mind a tizenhatot ez vitte időnap előtt sirba. Végre is egy szerencsén lársaság közös tulajdona lett a végzetes kő. Ezt megtudta egy csomó fehér kalandor, rátört a feketére, hogy a kincsüket elrabolja. Hét szegény szerencsén esett el a harcban, a kő mégse lett a fehéréké, mert egy néger a karján hasított sebébe rejtette és elmenekült vele. A menekülő elfogta egy bur és Krüger elnök elé vitte. Az öreg elnök szíve megégett a boldogtalanságon, a szabadságát neki visszaadta. A hálás néger erre kivette fájó, véres rejtékéből a gyémántot és köszönetül az elnöknek ajándékozta. És Krüger, a boldogtalan, elfogadta a jó szívvél adott vészes ajándékot. Tudvalevő, hogy neki se hozott jót. Azt mondják, hogy Krüger nemrégiben tovább adott rajta. Sajnos, már későn. Kinek adta, azt nem tudják. Lehet, hogy — Chamberlain-nek.

CSARNOK.

Szunyog-história.

(Elbeszélés.)

Irtá: **Azar.** (8.)

S hát mentünk ismét tovább. Én aludtam, Lajos mind mondá a két sárgának, hogy „no te Kedves, no te Babám” — én meg mind azt álmodtam hogy „Ked-

ves babám! gyujtsál gyertyát!” Az édes anyám nótáját. Igenis, azt! A mit Vaján huzattam.

Egyszerre csak megszólal Lajos, a kocsisom:

— Meginstalom, ott baj van!

— Hol te?

— Hát előtünk, a törökvézi lápnál.

— Mi te?

— Nem látok egyebet, csak azt, hogy valaki bedült a töltésről az ingoványba.

— Az nagy baj! Hajts hamar, ha tudunk, segítünk!

A mikor odaértünk, csak annyit láttam, hogy a törökvézi láp évszázados rőzshidjának a legelejáról egy nyitott hintó bedült az ingoványba, hátul ül az ur és kiabál övig az iszapban, elől ül a kocsis, fent a bakon, semmi baja a tolvajnak s még előrébb látszik két fehér lófej, hosszú hattyu-nyakkal. Több nem látszott a lóból. Egyszerre csak, ahogy ott feküdtek a sárban, az iszapban, megszólalt az egyik fehér hattyu-nyaku állat, nagyot nyertett s arra vissza reá az én sárgám, a „Kedves.”

Az egyik azt mondá:

— Bajban vagyok! Segíts!

A másik azt mondá:

— Látom! Várj egy kicsit. Itt a gazdám is.

Csudálatos, hogy a lónak a nyeritéseben is 4-5-fele érzélem nyilvánul — és megérti egyik ló a másikat. A ló nemes állat. (Bár az ember is megértene egyik a másikat, bár az ember is nemes lenne!) . . .

Lajos! Hányd le a hámrangokat, kössd hátra a lovakat a szekérhez a gyep-lőszárakkal. A kötőfékeket meg a hámszi jakat vedd ki, mert szükség lesz reá!

— Igenis!

Ez egy perc műve volt. Én lecsaptam az esőálló porköpenyemet és szaladtam a baj színhelyére.

— Hát, izé, segítsen!

— Ez volt az első szó, de parancsoló módon, nem kérően, a bajban lévőből!

— Hát izé, mindjárt. Várjon! Csak le kell vetkőzzek.

— Hát izé! Miért?!

— Jobb „Ádám-uniformis“-ban az ilyen életmentés, mint porköpenyben.

— Á-há! Hát izé, igaza van, hát izé levetkezik? Ha-ha-ha — és kacagott hozzá az illető ur. Ez nagyszerű! Így még nem jártam az Indiákon!

Én meg csak néztem. Az első gondolatom az volt, hogy ez az iszapos, troglodyta kinézésű tekintetes, félig már fekete ur csak csufondárosodik velem, avagy ijedségében megbolondult.

— Uram, ez nem tréfa, ne kacagjon! Lajos, hozz ide jó új rőzseköteget, amelyik egészen friss, idei és a kötőfékeket is hozzád.

— Á-há! Igen! Értem! „Lassó“-t akar a nyakamba vetni, mint az indiánusok amikor arra jártam. Ugy húz ki?

— Nem én uram! Csak ne mozogjon, mert a kocsis sülyed s a lovakat sem tudjuk kimenteni, ha mégjobban sülyednek.

— Bravó! Izé, derék ember. Ha itt pusztulok is, izé, a kocsiládában vannak írások, azt mentsék ki izé, maga akkor megtudja, ki vagyok és izé, a többit fogja tudni.

Hát bizony, izé, akkor villant meg az eszemben, hogy ez az „izé“ még sem lehet valami izé. Hogy ő úgy félti a ládáját, az írományait és az életét nem!

— Ne féljen, uram, nem vész ide, az írásai sem, de a kocsirol, a két lóról nem felelek.

— Bravó! Lássuk!

Bizony levetkőzék „Ádám mód“-ra,

mivelhogy Ádámnak „Ábel“ fia valék és nem „Kain“. Lajos előhozta a rőzse-rakattyua husángokat, két keményet összekötöttem a kötőfékkel és aztán mentem be az ingoványba a két ló között a rudhoz fogódzva.

Az egyik ló megszagolt és elkezdett röhögni örvendezően, a másik utána. Én meg megsimogattam mind a kettőnek a homlokát, megöleltem a nyakukat.

A sárgám, a „Kedves“ elkezdett reá nyeríteni, mintha azt mondogta volna:

— Ne félj, ott a gazdám!

Az összekötött husángot pedig vivém a hónom alatt és amikor a bakhoz értem, hát kezdetem feltolni hogy fogja meg az az ur, az „izé“. Bizony igazán a kocsis, a haszontalan, a tolvaj, az nyult hozzá:

— Ereszd el azt a husángot, mert úgy letaszítalak vele, hogy soba innen ki nem mászol! Ha kocsis vagy, ügyeltél volna jobban!

(Folyt. köv.)

551—1903. v. k. szám

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1043/2-1903. szánu végzése folytán közhirre tétetik, miszerint Mórítz Perles részére dr. Gáspár Géza debreczeni lakostól 105 k. tőke, ennek 1894 okt. 10-től számítandó 6% kamatai és eddig összesen 38 k. perköltség erejéig 1903 é. márczius hó 28-án biróilag lefoglalt és 620 koronára becsült butorokból álló ingóságok 1903 május hó 11 én d. e. 10 órakor kezdetétveendő és alpe-res lakásán Piacz-u 71 sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alulis elfognak adatni.

Debreczen, 1903. apr. 15-én.

Olah Géza bir. kiküld.

Eltűnt

minden börtisztatlanság és bőrkiütés, ugyszintén börtüsző, bőr és arcvörösség stb. a

Bergmann kátrány kénszappan.

(Védjegy 2 bányász.)

napontai használata által BERGMANN & Co. Drezda és Tetschen a/E. Kapható 60 fill.-vel dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárában.

333—1903. v. k. sz.

Árverési hirdetés.

A debreczeni királyi jbiróságnak V. 550/2-1903. sz. végzése folytán közhirre tétetik, miszerint Szonda József részére Halassy Tibor debreczeni lakostól 810 k. 40 f. tőke, ennek 1902 é. december 7-től számítandó 5% kamatai és eddig összesen 84 kor. 96 f. perköltség erejéig 1903 é. febr. hó 18-án biróilag felülfoglalt és 3152 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1903 május 4-én d. u. 3 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Péterfia-u. 23 sz. a. az Ágoston Károly 180 k. s j. iránti követelése erejéig is megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. apr. hó 5-én.

Bódogh Zsigmond birói kiküld.

Boros Testvérek nődivat áruházában

Divatos Jó Olcsó
Ruhakelmék, Selymek, Sefírek, Batisztok, Vász-
nak, Szőnyegek, Füg-
nyök, Ágyterítő, Pipere
czikkek. Divatos

Olcsó törlesztés

kölcsönöket a legjobb helyen gyorsan ki-
eszközöl Rácz Béla bankirodája Debreczen,
csapó-u. 12. 25 pénzügyintézet áll összeköt-
tetésben, összegyűjtött kölcsön kérvényeit a
Bank külföldön intézi el.

T. iparos urak figyelmébe. Ko-
vács kösznet, pozsonyi
kösznet, (Kox) és faszenet legjutányosabban
házhoz szállít Neumann és Weisz hatvan u.
5. telefon 205.

REMEK!

Crepe és Gazé-Boák

Csipke Gallérok

Selyem és Gazé

Női Nyakkendők

En tout cas

Divat Napernyők

Férfi Nyakkendők

nagy választékban
kaphatók.

Bosznay J. és Társa

divatáruháza

DEBRECZEN, Kossuth utca 5.

Csodalatti kiárulás.

Közadós Schwarz Viktor csöd-
tömegébe leltározott pamut, vásznak,
schiffonok, zephírek, eperjesi törülkö-
zők, ruhaszövetek, barchettek, juta sző-
nyegek, férfi és női fehérművek, zseb-
kendők, himzett stráfok, függönyök s
egyéb e szakba tartozó cikkek
Simonffy-u. 2 sz. a. üzlethelyiségben
1903. április hó 17-től kezdve kiárul-
tatnak.

Dr. Nagy Kálmán

tömeggondnok.

Haszonbérleti árverés.

A debreczeni ref. collegium tu-
lajdonát tevő a mipepécsi országút
mentén fekvő a debreczeni 6576 sz.
tjkönyvben foglalt 60 hold 1108 □ öl
területű ujosztású tanyaföld, valamint
a debreczeni pusztai szepesi 97 sz.
tjkönyvben foglalt 31 hold 1105 □ öl
tanyaföld a collegium gazdasági taná-
csának határozata alapján a collegium
háznagy hivatalában 1903. évi május
15-én d. u. 3 órakor meglartandó ár-
verésen az 1903. é. okt. 1-től számi-
tott 6. gymást követő évre haszon-
bérbe adatik. Az árverési feltételek a
háznagy hivatalban a hivatalos órák
alatt bármikor megtekinthetők. Utó-
ajánlatok nem fogadtatnak el.

Debreczen, 1903. é. ápr. 15-én.
Collegiumi ügyész.

Hirdetmény.

A debreczeni faáru raktár szövet-
kezet felszámoló bizottsága, a keres-
kedelmi törvény 206 §. szerint aláb-
biakban közli a „Debreczeni faáru raktár
szövetkezet felszámolásban“ cz.
czég, **Vagyon** és **teher** állását:

1902. év decz. 31-én, **Vagyon**:
Készpénz, 4528 K. 69 f. Kétes köve-
telések: 7955 K. 28 f. Cselekvő váltók:
3080 K. 77 f. Számla tartozók: 18309
K. 56 f. **Teher**: Alaptőke: 30405 K. 86 f.
Kétes követelések tartaléka: 6000 K.
Számla követelők: 1200 K.

Az összes kiadás volt 4650 K. 32
f. Bevétel: 918 K. 76 f. s az alaptö-
kére így 3731 K. 56 f. vitetett át mint
a múlt év vesztesége.

Ez év végéig összesen 45 Koronát
fizettünk részjegyenként mint vissza
térítést a részjegytulajdonosoknak.

Debreczen, 1903. ápr. 18-án.

Debreczeni faáru raktár szöv.
felszámolásban.

Eladó tanyaföld.

II.-Szoboszló határában a várostól 1/2
óránnyira fekvő 66 kat. hold prima szántó-
föld nagy tanyával eladó.

Értekezhetni **Ulrich Jenővel** Debreczeni
Első Takarékpénztárnál.

Telefon 63. szám.

Rosenberg Albert Özvegye és Fia

a magyar királyi államvasutak szállítóhivatala és vámközvetítési irodája
elvallal:

költöztetéseket

szabadalmazott hat és nyolcz méteres butorszállító kocsikkal, egy
es két fogatu rugganyos társzekerekkel, a szállításból eredő károk
szavatossága mellett, jutányos áron.

Előjegyzések a májusi költözködési időnyre irodánkban (Piacz-
utca 60. sz., Bankpalota mellett) elfogadtatnak és ugyanott min-
denféle szállítási ügyben készséggel nyújtunk felvilágosítást.

Az összes bécsi és budapesti szállítócégek képviselése.

Thierry (Adolf) Limited in Pregrada a tégelybe van-e égetve.

Miért szenved ön?? Hiszen önnek gyógyulása bizonyos még akkor
is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas
opeátiót is elkerülheti, ha a

valódi

THIERRY A.-féle Centifiola kenőcsöt

használja, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdal-
mak enyhítésében utólrhetlen. A valódi Centifiola-kenőcs alkalmazható: a
szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbánczok eseseiben,
továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt
lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél;
az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; min-
denféle daganat, kinővés, képződmény, karbunkulus és ráknál; vgre pokolvar,
körömméreg, körömgnyülés, a lábna járás közben történt kisebelése, fagyás és
égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fckvés általi kisebelése, torok-
daganat, meggyült vér, fülzuga stb. eseeihen. 2 tégely csomag csomagolással
postadíjjal együtt 3 ko. 50 fil. Temérdek előismerő levél megtekinthető. Utánzatok
vételétől óva intek mindenkit és arra ügyelünk, hogy „Schutzengel Apotheke des
Thierry (Adolf) Limited in Pregrada“ a tégelybe van-e égetve.

Gyógyszerész A. Thierry balsam és Centifiola kenőcs.

Ez két gyógyhatásában utólrhetlen szer soha nem romlik el, sőt men-
tül régibb, annál jobb, nem árt a szernek a fagy, sem meleg s ezáltal télen
nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással alkalmazása esetén könnyen bevárha-
tó az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni,
melyért csak haszontalanul elprédáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minde
család készletében e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett tartalmatlan szerből
A hol nem bizonyos, hogy az én kitünő szerem ott ajánlatos egyenesen tölem
hozatni. Czím:

Apotheker Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

